

**Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
Miasta i Gminy Łasin
na lata 2021-2028**

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA I GMINY ŁASIN NA LATA 2021 – 2028

WSTĘP

Diagnoza rzeczywistych potrzeb społeczności lokalnej oraz określenie planu działań w dłuższej perspektywie są niezbędnymi warunkami efektywnej realizacji polityki społecznej w Mieście i Gminie. Natomiast określenie misji oraz wyznaczenie celów strategicznych i działań, powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych oraz ograniczyć negatywne skutki społeczne. Dokument stanowi, zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz doprowadzić do integracji społecznej. Niniejszy dokument umożliwi realizację powyższych warunków.

Bazą do opracowania diagnozy społecznej zawartej w Strategii były materiały i analizy gromadzone i będące w dyspozycji takich instytucji jak: Urząd Miasta i Gminy Łasin, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łasinie, Powiatowy Urząd Pracy w Grudziądzu, Pełnomocnik Burmistrza ds. uzależnień, Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny. Dokument ma charakter kilkuletni, obecnie został przygotowany na lata 2021-2028.

Stale wzrasta zakres zadań stawianych przed instytucjami pomocy społecznej, co spowodowane jest zwiększającym się ich ciężarem i stopniem trudności. W celu ich realizacji powstały, bądź zostały znowelizowane akty prawne, a wśród nich art. 17 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej zobowiązujący samorząd gminy i powiat do opracowania i realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

W myśl strategii pomoc społeczna oferuje pomoc finansową, rzeczową, usługową i instytucjonalną, jako instrument poczynający proces, umożliwiający osobom i rodzinom przezwyciężanie ich trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać we własnym zakresie. Działania te opierają się na zasadach programowania, koncentracji, elastyczności

i otwartości. Istotą nowego modelu działania pomocy społecznej, kreującej politykę społeczną – a w jej obszarze strategię rozwiązywania problemów społecznych – jest jej uspołecznienie zarówno w procesie planowania, jak też realizacji. Dobrem nadrzędnym strategii rozwiązywania problemów społecznych jest człowiek – jego potrzeby zarówno w kontekście indywidualnym, jak i społecznym. Strategia jest dokumentem opisującym, analizującym

i wartościującym zjawiska w obszarze rzeczywistości, od którego zależy stworzenie wizji godnego życia zarówno jednostki, jak też grupy społecznej, jako całości.

Celem strategii są działania długofalowe polegające na inwestycji w kapitał ludzki, edukację, poprawę sytuacji materialnej rodzin. Strategia ma pobudzać do aktywności organizacje, instytucje działające w obszarze pomocy społecznej. W praktyce stanowi ona skuteczny instrument realizacji przyjętych założeń dla osiągnięcia stanu określonego w wizji.

Jest zgodną z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej dokumentów strategicznych, przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim, samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne. Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych. Strategia jest dokumentem podlegającym stałemu monitoringowi działań.

CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

ROZDZIAŁ I

1. STRUKTURA STRATEGII

Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Łasin zawiera w szczególności :

- ramy czasowe,
- charakterystykę miasta i gminy,
- diagnozę sytuacji społecznej w mieście i gminie,
- analiza SWOT,
- cele strategiczne,
- monitoring.

W związku z tym, że poprzednia Strategia obowiązywała do 2020 roku zasadnym jest przyjęcie nowego dokumentu na lata 2021-2028.

2. ŹRÓDŁA I PODSTAWY PRAWNE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Łasin na lata 2021-2028, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt. 1 i art. 19 pkt. 1, w powiązaniu z art. 16 b. ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, które w ramach zadań własnych gminy przewidują „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Obecnie wiele aktów prawnych reguluje zadania szeroko pojętej pomocy społecznej oraz innych dziedzin ze sfery społecznej takich jak: edukacja, zdrowie, rynek pracy, sport, kultura itd. Większość zadań realizowana jest przez samorządy terytorialne z dochodów własnych, subwencji i dotacji. Do realizacji zadań przewidziano również liczne programy, które wynikają ze specyfiki i potrzeb poszczególnych grup społecznych m.in.:

- 1) Wieloletni Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu”;
- 2) Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- 3) Program Karta Dużej Rodziny;
- 4) Program Rodzina „500 plus”;
- 5) Program „Dobry Start”.

Samorządy mają również obowiązek opracowania własnych programów takich jak :

- 1) Program współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- 2) Gminny program wspierania rodziny;
- 3) Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 4) Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 5) Gminny program przeciwdziałania narkomanii.

3. ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI PROGRAMOWYMI

Opracowując Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Łasin opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona zgodna z obowiązującymi przepisami oraz wymogami prawnymi.

Na treść i realizację strategii rozwiązywania problemów społecznych mają wpływ niżej wymienione akty prawne m.in.:

- 1) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- 2) Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym;
- 3) Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych;
- 4) Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym;
- 5) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- 6) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 7) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 8) Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- 9) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii;
- 10) Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego;
- 11) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- 12) Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych;
- 13) Ustawa z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowaniu dzieci;
- 14) Ustawa o pomocy osobom uprawnionych do alimentów z dnia 7 września 2007r.;
- 15) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- 16) Ustawa z dnia 04 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
- 17) Ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks Postępowania Administracyjnego;
- 18) i innych własnych aktów prawnych.

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie gminnym. Dokumenty

te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych.

Działania ujęte w ramach aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Łasin wpisują się w niżej wymienione Programy m.in. w problemy, potrzeby i oczekiwania mieszkańców oraz wyznaczone do realizacji obszary problemowe:

- 1) Gminny Program Wspierania Rodziny w Mieście i Gminy Łasin na lata 2019-2021,
- 2) Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Miasta i Gminy Łasin na lata 2019-2023,
- 3) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 4) Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii Miasta i Gminy Łasin na lata 2019-2023.

ROZDZIAŁ II – CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO – ANALITYCZNA

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY ŁASIN - POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE

Gmina Łasin jest gminą miejsko-wiejską, leży w północno-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego na obrzeżu pradoliny rzeki Osy. Jest jedną z 6 gmin wchodzących w skład powiatu grudziądzkiego. Położone centralnie Miasto Łasin stanowi nie tylko siedzibę władz Gminy, ale jest również głównym ośrodkiem obsługi mieszkańców. Gmina stanowi 18,8% powierzchni powiatu. Siedzibą gminy jest miasto Łasin. W skład gminy wchodzi 18 sołectw tj. Goczałki, Huta-Strzelce, Jakubkowo, Jankowice, Kozłowo, Nogat, Nowe Błonowo, Nowe Mosty, Plesewo, Przesławice, Stare Błonowo, Szczepanki, Szonowo, Szywałd, Łasin-Wybudowanie, Wydrzno, Zawda, Zawdzka Wola.

Gmina Łasin na dzień 31.12.2020 roku miała 7 776 mieszkańców. Poniżej znajduje się zestawienie liczby mieszkańców z terenu Miasta i Gminy Łasin z podziałem na płeć.

ROK	2020	2019	2018
kobiety	3939	4019	4016
mężczyźni	3837	3885	3926

Populacja gminy w l. 2018-2020, opracowanie własne

Sieć publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Miasto i Gminę Łasin oraz granice ich obwodów, od dnia 1 września 2019 roku, określa Uchwała Nr IX/71/2019 Rady Miejskiej Łasin z dnia 18 lipca 2019 r.

Lp.	Nazwa szkoły	Adres siedziby szkoły	Granice obwodu szkoły
1.	Szkoła Podstawowa w Łasinie	ul. Curie-Skłodowskiej 14, 86-320 Łasin	Bogdanki, Jakubkowo, Łasin, Łasin-Wybudowanie, Nogat, Nowe Błonowo, Nowe Mosty, Przesławice, Szczepanki
2.	Szkoła Podstawowa w Szonowie	Szonowo 81, 86-320 Łasin	Goczałki, Kozłowo, Plesewo, Szonowo, Święte
3.	Szkoła Podstawowa w Wydrznie	Wydrzno 9, 86-320 Łasin	Stare Błonowo, Szynwałd, Wydrzno
4.	Szkoła Podstawowa w Zawdzie	Zawda 14, 86-320 Łasin	Huta-Strzelce, Jankowice, Nowe Jankowice, Zawda, Zawdzka Wola

Plan sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Miasto i Gminę Łasin, a także granice obwodów tych szkół od dnia 1 września 2019 r., opracowanie własne

Działalność wszystkich szkół i przedszkola oceniana jest jako bardzo dobra. Cała sieć dostosowana do potrzeb dzieci, uczniów oraz ich rodziców i w pełni zaspokaja potrzeby w tym zakresie. Na terenie Łasina funkcjonuje Zespół Szkół Ponadpodstawowych, którym organem prowadzącym jest Starostwo Powiatowe w Grudziądzu. W skład Zespołu Szkół wchodzi: Zasadnicza Szkoła Zawodowa, Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla młodocianych pracowników,

Liceum Ogólnokształcące o trzyletnim cyklu kształcenia, Liceum Profilowane, Technikum dla młodzieży. Oprócz tego w skład wchodzi jeszcze Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące w formie stacjonarnej lub zaocznej, Technikum Uzupełniające dla Dorosłych w formie stacjonarnej i zaocznej, Szkoła Policealna dla Dorosłych w formie stacjonarnej lub zaocznej.

Na terenie gminy funkcjonowały 2 Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze w Wydrznie. 16.09.2020 roku uchwałą Rady Powiatu Grudziądzkiego przekształciła je i utworzyła samorządową jednostkę organizacyjną pod nazwą Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Wydrznie.

Na terenie Gminy Łasin funkcjonuje jeden podmiot leczniczy, w skład którego wchodzi:

- 1) Szpital SPZOZ w Łasinie, ul. Grudziądzka 2,
- 2) Zakład Opieki Długoterminowej w Łasinie, ul. Kościuszki 22,
- 3) Przychodnia Rejonowa w Łasinie, ul. Radzyńska 4.

Na terenie gminy działają organizacje pozarządowe, z którymi Miasto i Gmina Łasin współpracuje lub w stosunku do których posiada informacje o siedzibie i prowadzeniu działalności na terenie gminy;

- 1) Fundacja „Ochrona Zdrowia i Rehabilitacja Osób Niepełnosprawnych” w Łasinie,
- 2) Ludowy Klub Sportowy „Piast w Łasinie”,
- 3) Stowarzyszenie „Złota jesień” w Łasinie,
- 4) Stowarzyszenie Przyjaciół Łasińskiego Jagiellończyka w Łasinie,
- 5) Ochotnicza Straż Pożarna w Łasinie,
- 6) Ochotnicza Straż Pożarna w Szonowie,
- 7) Ochotnicza Straż Pożarna w Zawdzie,
- 8) Ochotnicza Straż Pożarna w Zawdzkiej Woli,
- 9) Ochotnicza Straż Pożarna w Szczepankach,
- 10) Ochotnicza Straż Pożarna w Szynwałdzie.

Na terenie miasta i gminy funkcjonuje Spółdzielnia Socjalna „Perspektywa”, która ma na celu zatrudnienie osób niepełnosprawnych. Spółdzielnia socjalna stała się propozycją, która wypełniła niszę na lokalnym rynku pracy, dając jednocześnie życiową szansę awansu społecznego i zawodowego osobom w niekorzystnej sytuacji. Spółdzielnię utworzyły samorządy gmin Łasin i Gruta oraz Fundacja „Ochrona Zdrowia i Rehabilitacja Niepełnosprawnych” w Łasinie. W swojej ofercie ma usługi porządkowe, pielęgnację terenów zielonych, odśnieżanie, usługi budowlane, konfekcjonowanie tj. pakowanie, przygotowanie posiłków i sprzedaż towarów, catering, obiady abonamentowe, catering na imprezy okolicznościowe, konferencje, urodziny, pierwsze komunie i tp., wynajem sali wraz z obsługą cateringową.

Na terenie Łasina mają swoją siedzibę Warsztaty Terapii Zajęciowej, które tworzyła Fundacja „Ochrona Zdrowia i Rehabilitacja Niepełnosprawnych” w Łasinie. WTZ jest placówką, która daje osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej. Terapię prowadzoną w warsztacie realizuje się na podstawie indywidualnego programu rehabilitacji uczestnika. W programie określa się formy i zakres rehabilitacji, metody i zakres nauki umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, umiejętności zawodowych, które pozwalają uczestniczyć w szkoleniu zawodowym albo podjąć pracę. Określone są także formy współpracy z rodziną lub opiekunami, planowane efekty rehabilitacji oraz osoby odpowiedzialne za realizację programu rehabilitacji.

Program współpracy Miasta i Gminy Łasin z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2019r. prowadzony był poprzez zlecanie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie, udostępnianie organizacjom pozarządowym lokali, konsultowanie z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami projektów aktów normatywnych w dziedzinach dot. działalności statutowej tych organizacji i podmiotów. Zadania były realizowane poprzez wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej, ochrony i promocji zdrowia poprzez prowadzenie różnych form rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Główną formą współpracy było zlecanie realizacji publicznych w formie wspierania wykonywania zadań wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji. Natomiast w 2020r. ogłoszono otwarte konkursy ofert dot. ochrony i promocji zdrowia poprzez prowadzenie różnych form rehabilitacji osób niepełnosprawnych, z zakresu kultury poprzez organizację imprez kulturalnych dla seniorów oraz z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej. Inną formą współpracy było udostępnienie organizacjom pozarządowym lokali tj. LKS PIAST – obiekty Stadionu Miejskiego i sali gimnastycznej w SP Łasin. Stowarzyszeniu seniorów „Złota jesień” w Łasinie nieodpłatnie przekazano wyremontowane i wyposażone we wszelkie sprzęty piętro w budynku po byłej gazowni.

Działalność w zakresie kultury na terenie Miasta i Gminy Łasin prowadzi Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Łasinie. Obiekt jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. W administracji M-GOK w Łasinie jest teren nad jeziorem Zamkowym, na którym znajduje się Amfiteatr miejski wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Ze względu na stan techniczny oraz brak zaplecza estradowo - socjalnego, obiekt oraz cała infrastruktura służąca jego obsłudze winna zostać kompleksowo przebudowana. Ośrodek prowadzi działalność kulturalną na rzecz mieszkańców Miasta i Gminy Łasin polegającą na wspieraniu i promocji twórczości, edukacji i oświaty kulturalnej, działań i inicjatyw kulturalnych, ochronie dziedzictwa kulturowego.

Jednostką kulturalną, która pozostaje w strukturze organizacyjnej Gminy, jest także Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Łasin. Obiekt przystosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych. Księgozbiór w bibliotece obejmuje literaturę piękną, popularno – naukową oraz księgozbiór podręczny ze wszystkich dziedzin dla dzieci i dorosłych. Od kwietnia 2019 roku biblioteka realizuje zadania biblioteki powiatowej.

Na terenie Miasta i Gminy Łasin istnieje wiele obiektów sportowych i placów zabaw, służących na co dzień mieszkańcom. Place zabaw i kompleksy boisk sportowych stwarzają szereg możliwości uprawiania sportu i aktywnego wypoczynku. Od 1 stycznia 2017 roku

Ośrodkiem skupiającym w mieście i gminie Łasin działania sportowe jest w pełni wyremontowany i przystosowany do zajęć Stadion Miejski. W 2019 przebudowano kompleks lekkoatletyczny na Stadionie Miejskim w Łasinie, gdzie wykonano nową bieżnię, tory, rzutnię do pchnięcia kulą z kołem betonowym oraz nawierzchnię do sektora rzutów. Wykonano nową skocznnię w zwyż, wybudowano sekcje trybun, sieć chodników oraz oświetlenie. Inwestycja obejmowała również montaż systemu nawadniania boiska na istniejącej murawie trawiastej. Zasady funkcjonowania Stadionu Miejskiego określa Regulamin zatwierdzony przez Radę Miejską. Na terenie Miasta i Gminy Łasin działa również Ludowy Klub Sportowy „Piaś”. Klub prowadzi 6 sekcji piłki nożnej i głównie nastawiony jest na szkolenie dzieci i młodzieży. Praca z młodzieżą przyniosła w 2019 roku efekt w postaci nadanego przez PZPN Certyfikatu dla Szkółek Piłkarskich. Funkcjonuje również szkoła kolarska oraz tenis stołowy i rozgrywane są turnieje szachowe. Na terenie Miasta i Gminy Łasin znajdują się obiekty sportowe, siłownie plenerowe i place zabaw.

ROZDZIAŁ III - DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH I PROGNOZA ZMIAN DO 2028 ROKU

Obszary problemów zgodnie z ustawą o pomocy społecznej

Główne cele instytucji pomocy społecznej to ochrona rodzin ekonomicznie najsłabszych, udzielanie pomocy materialnej oraz przez indywidualną i kompleksową pracę z rodziną poprzez udostępnienie sieci usług wspierających, edukacyjnych i korekcyjnych, nastawionych na specyficzne problemy węższych kategorii osób lub rodzin wymagających pomocy. Instytucja pomocy społecznej świadczy usługi bezpośrednie dla osób i rodzin na podstawie identyfikacji potrzeb, diagnozy sytuacji potrzebujących osób i planu pomocy. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Miasta i Gminy Łasin realizuje jednostka organizacyjna, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łasinie. MGOPS realizuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej dotyczącej pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych, wychowawczych, a także zadania własne gminy z zakresu pomocy społecznej. Klienci pomocy społecznej to osoby, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, nie mogące poradzić sobie z rozwiązaniem problemu. To również osoby o niskich dochodach, bezrobotne, niepełnosprawne, przewlekle chore, osoby niezaradne życiowo, z problemem uzależnień, opuszczające zakłady karne, bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, samotne, w tym starsze wymagające wsparcia w formie usług opiekuńczych. Osoby samotne jak i rodziny korzystają z różnych form wsparcia. Ośrodek realizuje również zadania wynikające z innych, niż ustawa o pomocy społecznej aktów prawnych. Należą do nich w szczególności: ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o ochronie zdrowia psychicznego, ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o Karcie Dużej Rodziny, ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci i innych ustaw.

Najbardziej dotkliwymi problemami występującymi w gminie od wielu lat są: bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Z tych powodów tutaj Ośrodek wypłaca największą liczbę świadczeń. Formy pomocy oferowane są wielorakie. Do najczęściej udzielanych form należą różnego rodzaju zasiłki pieniężne i w naturze, pomoc usługowa, instytucjonalna, poradnictwo i praca socjalna. Adresatami pomocy są rodziny wielodzietne, osoby pozostające w trudnej sytuacji życiowej, dotknięte bezrobociem, długotrwale chore, niepełnosprawne, uzależnione, dotknięte przemocą domową oraz ludzie starzy i samotni.

1.Ubóstwo

Ubóstwo jest zjawiskiem powszechnym i widocznym. Za ubóstwo uznaje się stan, kiedy jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb uznawanych za niezbędne. Potrzebami podstawowymi, poza wyżywieniem, są także: ubranie, mieszkanie, ochrona zdrowia. W pomocy społecznej za dotkniętych ubóstwem uważa się osoby i rodziny, których dochód jest równy lub niższy od kryterium dochodowego ustalonego dla osoby lub rodziny określonego w ustawie o pomocy społecznej.

Jest wiele rodzin, którym brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych między innymi na wyżywienie, ubranie, mieszkanie, leczenie. Dlatego też forma

pomocy dla osób ubogich powinna z jednej strony zabezpieczać ich byt, a z drugiej motywować ich do podjęcia starań zmiany swego życia.

Z danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (MGOPS) wynika, że w 2020 r. wśród 200 rodzin korzystających ze świadczeń pomocy było 595 osób. Poniżej przedstawione dane wykazują liczbę rodzin ubogich tzn. osób o dochodach poniżej kryterium dochodowego korzystających z pomocy Ośrodka na przestrzeni 3 lat.

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2020	200	595
2019	244	777
2018	273	859

Liczba rodzin oraz liczba osób w tych rodzinach korzystających z pomocy społecznej, opracowanie własne

Rok	2020	2019
Liczba rodzin/osób korzystających z pomocy z tytułu ubóstwa	<u>134</u>	<u>140</u>
Liczba osób w rodzinach	428	476
Liczba rodzin/osób korzystających z pomocy z tytułu długotrwałej choroby	<u>95</u>	<u>100</u>
Liczba osób w rodzinach	257	261
Liczba rodzin/osób korzystających z pomocy z tytułu niepełnosprawności	<u>55</u>	<u>57</u>
Liczba osób w rodzinach	133	144
Liczba rodzin/osób korzystających z pomocy z tytułu bezrobocia	<u>142</u>	<u>148</u>
Liczba osób w rodzinach	463	501
Liczba rodzin/osób korzystających z pomocy z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	<u>31</u>	<u>31</u>
Liczba osób w rodzinach	146	154
Liczba rodzin/osób korzystających z pomocy z tytułu przemocy	<u>6</u>	<u>5</u>
Liczba osób w rodzinach	33	20
Liczba rodzin/osób korzystających z pomocy z tytułu alkoholizm	<u>9</u>	<u>5</u>
Liczba osób w rodzinach	24	18

Powody korzystania z pomocy społecznej w l. 2019-2020, opracowanie własne

Liczba osób korzystających z pomocy o dochodach poniżej kryterium dochodowego zmalało w porównaniu do roku poprzedniego. Przyczyną zmniejszenia liczby rodzin są naszym zdaniem prowadzone i realizowane programy rządowe prorodzinne.

Jednym z widocznych problemów społecznych jest niedożywienie dzieci. Liczbę dzieci korzystających z posiłków w szkołach na terenie miasta i gminy przedstawia tabela.

Rok	2020	2019	2018
Liczba dzieci	170	195	226

Liczba dzieci korzystających z posiłku w szkole, opracowanie własne

Dożywianie jest prowadzone we wszystkich szkołach na terenie gminy, w postaci pełnego obiadu/jednego dania gorącego. W 2018r. realizowany był program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Natomiast dożywianie dzieci w szkołach jest możliwe dzięki obecnemu programowi rządowemu „Posiłek w szkole i w domu”. Innym przykładem pomocy jest „Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020” współfinansowany z

Europejskiego Funduszu Najbardziej Potrzebującym (FEAD), z którego skorzystało w 2020 r. 181 osób.

2. Niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba

Niepełnosprawność to kwestia społeczna, która dotyka znacznej części mieszkańców miasta i gminy ograniczając ich możliwości funkcjonowania i rozwoju na wielu płaszczyznach. Niepełnosprawność to długotrwały stan, w którym występują pewne ograniczenia w prawidłowym funkcjonowaniu człowieka. Stan ten powoduje znaczące ograniczenie możliwości wykonywania podstawowych czynności życiowych, tj. samoobsługa, przemieszczanie się, czynności manualne, orientacja w otoczeniu, zdolności komunikowania się z innymi ludźmi oraz czynności związane z uczeniem się, wykonywaniem pracy, życiem rodzinnym czy prowadzeniem gospodarstwa domowego. Osoby niepełnosprawne to osoby posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie o niepełnosprawności w przypadku osób poniżej 16 roku życia wydane przez Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, lekarza orzecznika ZUS lub KRUS. Niepełnoprawni napotykać przeszkody związane z samodzielnym funkcjonowaniem tj. problemy spotykane w życiu codziennym, rodzinie, pracy, urzędach, przybierające bardzo często postać barier architektonicznych, psychicznych, materialnych, prawnych czy społecznych.

Jako jeden z powodów ubiegania się o pomoc społeczną wymieniono w ustawie o pomocy społecznej długotrwałą lub ciężką chorobę. Długotrwała choroba definiowana jest jako choroba przewlekła – (...) dolegliwość bądź stan patologiczny, który utrzymuje się przez dłuższy czas i który będzie trwał nadal...(...). Nadal zmagają się z funkcjonującymi w społeczeństwie barierami świadomościowymi w postaci bierności, niezrozumienia, niechęci i niewiedzy wobec nich. Problem niepełnosprawności oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby stał się kluczowym problemem społecznym nie tylko na szczeblu gminnym. Cechą problemu jest fakt, że nie ma działań ograniczające jego występowanie jak ma to miejsce np. w przypadku bezrobocia. Działania wobec tej grupy odbiorców opierają się o pomoc pieniężną, świadczeń w naturze jak i pomocy środowiskowej.

Do świadczeń pieniężnych realizowanych przez gminę zaliczyć można m in. zasiłek stały – z tytułu niepełnosprawności lub niezdolności do pracy z tytułu wieku oraz zasiłek pielęgnacyjny – przyznawany w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Poza wsparciem finansowym skierowanym bezpośrednio do osób niepełnosprawnych realizowana jest także pomoc finansowa wypłacana w związku ze świadczeniami opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny, do tego rodzaju świadczeń zaliczyć można świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekunów.

Niepełnosprawność, długotrwała i ciężka choroba była jedną z przyczyn korzystania z pomocy tut. Ośrodka. Problem ten dotyczy często osoby w wieku poprodukcyjnym, stąd zapotrzebowanie na pomoc usługową ciągłą i kompleksową w tym instytucjonalną wobec ludzi starszych będzie wzrastać. Zmiany wynikające ze starzenia się ludności dotyczą nie tylko społeczeństwa, ale także gospodarki i środowiska.

Ponadto z danych MGOPS wynika, że w 2020 r. 59 osób otrzymywało świadczenie pielęgnacyjne, 7 osób pobierało specjalny zasiłek opiekuńczy, 8 osób pobierało zasiłek dla opiekuna, a 192 osoby pobierały zasiłek pielęgnacyjny. Za 50 osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne, bądź specjalny zasiłek opiekuńczy albo zasiłek dla opiekuna opłacano składki emerytalno-rentowe i zdrowotne.

Tut. Ośrodek realizuje specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz usługi opiekuńcze. Usługami opiekuńczymi objęto w miejscu zamieszkania np. w 2020 roku były 4 osoby. W ramach MGOPS świadczona jest usługa rehabilitacyjna dla dziecka. Poniżej znajduje się zestawienie z ostatnich 3 lat.

Nazwa usługi	2020	2019	2018
Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	7	9	10
Usługi opiekuńcze specjalistyczne dla osób z zaburzeniami	4	5	5

psychicznymi			
--------------	--	--	--

Liczba usług, opracowanie własne

Rok	2020	2019	2018
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	55	22	20
Liczba osób w rodzinach	133	79	68

Liczba osób korzystających z tytułu niepełnosprawności, opracowanie własne

W 2019 roku gmina realizowała „Opiekę wytchnieniową – edycja 2019” dla 6 osób z niepełnosprawnością. W 2020 roku gmina Łasin przystąpiła ponownie do programu dla osób niepełnosprawnych „Opieka wytchnieniowa – edycja 2020” realizowanego w ramach Funduszu Solidarnościowego, którego celem było odciążenie opiekunów poprzez zapewnienie im wsparcia, dzięki czemu mieli czas dla siebie.

W 2020 gmina realizowała również inny program finansowany z tego samego źródła pn. „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”- edycja 2019-2020. Realizacja tego programu była w 2020r. Program skierowany do osób posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Usługi asystenta polegały na pomocy w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. Osoby niepełnosprawne korzystają jak i mają możliwość skorzystania z usług świadczonych w Warsztatach Terapii Zajęciowej w Łasinie, Środowiskowym Domu Samopomocy w Łasinie (ŚDS).

Po wydaniu pozytywnej opinii zespołu wspierająco-rehabilitacyjnego ŚDS, MGOPS w Łasinie przygotował dokumentację tj. wywiad środowiskowy i decyzję o przedłużeniu pobytu 25 podopiecznych do ŚDS w Łasinie. W 2021r. siedziba ŚDS będzie mieściła się w Jankowicach w pełni wyremontowanym i przystosowanym budynku po gimnazjum oraz zostanie zwiększona liczba osób niepełnosprawnych do 40.

W budynku mieścić się będą również mieszkania chronione dla osób niepełnosprawnych. Przeznaczone dla osób niepełnosprawnych ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub stopniem umiarkowanym, w odniesieniu do których orzeczono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe, całościowe zaburzenia rozwojowe lub epilepsję, oraz niewidomych.

3.Bezrobocie

Bezrobociem określa się sytuację w której na rynku pracy znajduje się nadmiar osób zdolnych do pracy w stosunku do zapotrzebowania na pracowników. Zjawisko to jest kwestią społeczną ze względu na negatywne konsekwencje jakie ze sobą niesie. Długoterminowy brak zatrudnienia ma bezpośredni wpływ na jakość życia grup społecznych. Status bezrobotnego jest przypisywany osobom zdrowym, gotowym do podjęcia pracy w danym zawodzie, które z powodu braku zapotrzebowania na pracowników nie mogą podjąć pracy zarobkowej. Osoby te nie mogą pobierać nauki w szkołach dziennych oraz powinny być zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy – właściwym dla miejsca zameldowania. Trwały brak pracy prowadzi do narastania wielu negatywnych kwestii społecznych: obniżenia standardu życia, pojawienia się poczucia krzywdy, frustracji, sprzyja izolacji społecznej, staje się czynnikiem utraty kwalifikacji zawodowych, pogarsza stan zdrowia, wpływa na wzrost konfliktów społecznych i zachowań. Obserwując lokalny rynek pracy nie można nie zauważyć spadku liczby osób bezrobotnych. Natomiast w grudniu 2020 ilość osób bezrobotnych z terenu miasta i gminy Łasin znacząco wzrosło ze względu na epidemię COVID-19.

Poniżej tabela, która obrazuje to zjawisko.

	2020	2019	2018
Ogółem	630	340	406
Kobiety	225	203	238

Mężczyźni	405	137	168
------------------	-----	-----	-----

Liczba osób bezrobotnych z podziałem na płeć, dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Grudziądzu

Problem bezrobocia jest przyczyną korzystania z pomocy mieszkańców gminy Łasin i stanowi on nadal istotny problem. W związku ze wzrostem minimalnego wynagrodzenia w ostatnich latach spora liczba osób nie mieści się w kryteriach do pomocy społecznej.

W 2020 roku 142 rodziny, w których występował problem bezrobocia otrzymało pomoc finansową z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łasinie. Poniżej znajduje się zestawienie

Rok	2020	2019	2018
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	142	148	168
Liczba osób w rodzinach	463	501	595

Opracowanie własne

Od kilkunastu lat organizowane są prace społecznie użytecznych dla osób korzystających z pomocy społecznej posiadających status osoby bezrobotnej, bez prawa do zasiłku. Zorganizowano również dla bezrobotnych zarejestrowanych w PUP niezależnie od korzystania z form pomocy staże, roboty publiczne.

4. Problemy opiekuńczo- wychowawcze w rodzinach.

W polskim systemie prawa rodzina traktowana jest jako podmiot szczególnej troski państwa. Dlatego też rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej oraz społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych. Zważywszy na występowanie niekorzystnych zjawisk demograficznych (ujemny przyrost naturalny) i gospodarczych (zmiany statusu materialnego), rodzina powinna móc liczyć na pomoc materialną, społeczną i prawną.

Dużym problemem na terenie gminy jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej wynika z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011r. W gminie Łasin obowiązek ten jest realizowany w oparciu o Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021. Założeniem programu jest wspieranie rodzin w obszarze opiekuńczo-wychowawczym, socjalno-bytowym oraz obszarze społecznym. Program zakłada kontynuację działań profilaktycznych, interwencyjnych, pomocowych i terapeutycznych na rzecz rodziny poprzez doskonalenie metod pracy z rodziną oraz wprowadzenie nowych form pomocy rodzinie w zależności od potrzeb.

Bezradność wiąże się z brakiem umiejętności zaspokajania niezbędnych potrzeb swoich i swoich najbliższych. W przypadku spraw opiekuńczo-wychowawczych pojęcie to związane jest z procesem wychowywania dzieci i obejmuje kwestie dotyczące zapewnienia dziecku niezbędnych warunków bytowych, a w szczególności procesów wychowawczych. Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki, gdyż z racji wieku nie jest ono w stanie samodzielnie sobie jej zapewnić oraz wychowanie w celu przygotowania dziecka do życia w społeczeństwie.

Praca z rodziną jest procesem złożonym i długotrwałym. Efekty pracy z rodzinami w przeważającym stopniu zależą od aktywności rodzin, otwarcia na otrzymywane wsparcie, chęci wprowadzenia w swoim życiu zmian.

Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, jak również w prowadzeniu gospodarstwa domowego realizowane jest poprzez podejmowanie działań polegających na zapobieganiu powstania sytuacji

kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących w szczególności poprzez systematyczny monitoring rodzin zagrożonych kryzysem przez asystentów rodziny, pracowników socjalnych oraz zapewnienie poradnictwa specjalistycznego w placówkach wsparcia dziennego i poradni pedagogiczno-psychologicznej.

Praca asystenta prowadzona jest w miejscu zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Celem jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej prawidłowe pełnienie funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Zadaniem jest wspieranie rodzin niezaradnych życiowo, dotkniętych ubóstwem, bezrobociem, uzależnieniem, którym grozi ograniczenie praw rodzicielskich. Asystent rodziny pracując z daną rodziną, uwzględnia przede wszystkim zakres pomocy, jaka powinna być udzielona. Prowadzi pracę z rodziną za jej zgodą i jej aktywnym udziałem, motywując do aktywnego współdziałania w realizacji planu pracy z rodziną.

Od 2012r. zatrudniony był 1 asystent rodziny na pół etatu a od 2015 roku zatrudniono kolejnego na cały etat, którzy pracują z rodzinami. Główne problemy rodzin, z którymi pracowali asystenci to:

- 1) problemy opiekuńczo-wychowawcze z dziećmi, brak prawidłowych relacji rodziców z dziećmi i wzorców wychowawczych, nieumiejętność radzenia sobie z niepoprawnym zachowaniem dziecka,
- 2) samotne wychowywanie dziecka przez jednego rodzica,
- 3) brak orientacji w uzyskaniu dokumentów, opinii, orzeczeń i tp.,
- 4) trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- 5) bezrobocie dorosłych członków rodziny,
- 6) nadużywanie alkoholu przez członka rodziny,
- 7) konflikty i brak porozumienia w rodzinach, zaburzona komunikacja wewnątrz rodziny,
- 8) stosowanie przemocy fizycznej i psychicznej,
- 9) przebywanie dzieci rodzin objętych wsparciem asystent rodziny w pieczy zastępczej.

Asystent wspiera rodziny wychowujące dzieci, w których występują problemy trudne do pokonania samodzielnie przez daną rodzinę, pomaga również rodzicom ubiegającym się o odzyskanie władzy rodzicielskiej. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie.

W 2020 roku wsparciem asystenta objęto 18 rodzin, w tym 103 osoby. Dzięki wsparciu asystentów rodziny mniej dzieci trafia do placówek opiekuńczo-wychowawczych. Z terenu Miasta i Gminy w 2020 r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało łącznie 17 dzieci.

	2020		2019		2018	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Potrzeba ochrony macierzyństwa	43	247	47	271	51	297
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	31	146	31	154	33	163

w tym: rodziny niepełne	11	38	13	45	13	43	P owiat we Centru m
rodziny wielodzietne	5	34	3	30	3	29	

Pomocy Rodzinie w Grudziądzu realizowało na terenie gminy projekt „Rodzina w centrum” i „Rodzina w centrum II”, gdzie liczba rodzin uczestniczących z naszego terenu wyniosła 23. W ramach projektu realizowana była pomoc psychologiczna, pedagogiczna, terapeutyczna, prawna i mediacyjna.

Opracowanie własne

Bezradność nie należy mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych na zabezpieczenie tych potrzeb. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe, lecz dysponują nimi w nieodpowiedni sposób.

5. Uzależnienia - Alkoholizm

Nadużywanie alkoholu bardzo często wynika z nieumiejętności radzenia sobie z problemami jakie niesie życie i w ostateczności prowadzi do fizycznego i psychicznego wyniszczenia jednostki. Nadmierne spożywanie alkoholu znajduje swoje odbicie nie tylko w życiu jednostki, ale także w życiu społeczeństwa. Problemy, których przyczyną jest alkohol mogą pojawiać się w różnych dziedzinach życia. Można mówić o następstwach rodzinnych, problemach w pracy, łamaniu porządku publicznego. Nie bez znaczenia jest wpływ alkoholizmu rodzica na rozwój dzieci, które żyją w atmosferze ciągłego niepokoju, lęku i napięcia. W wielu środowiskach daje się zauważyć zjawisko „dziedziczenia” alkoholizmu. Problem nadużywania alkoholu przez klientów pomocy społecznej jest bardzo skomplikowany, ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, ubóstwo, problemy wychowawcze i zdrowotne. Uzależnienie od alkoholu to choroba, w której organizm i psychika przystosowują się do regularnego picia. W rodzinie z problemem alkoholowym trudno o akceptację siebie i pozytywną tożsamość. Występujące problemy alkoholowe wpływają negatywnie na stan zdrowia, jak również na życie rodzinne, zawodowe, społeczne i moralne mieszkańców gminy.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin			Liczba osób w tych rodzinach		
	2020	2019	2018	2020	2019	2018
Alkoholizm	9	5	7	24	18	17

Opracowanie własne

	2020	2019	2018
Liczba osób uzależnionych zarejestrowanych w punkcie informacyjno-konsultacyjnym osób uzależnionych	38	37	43
Ilość osób współuzależnionych	30	30	29
Udzielonych porad telefonicznych – telefon zaufania	200	212	316
Liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe	12	10	13
Liczba godzin dyżurów psychologa	30	50	50

Opracowanie własne

6. Narkomania

Narkomania jest stanem zatrucia okresowego lub chronicznego spowodowanym powtarzającym się przyjmowaniem narkotyków w postaci naturalnej lub syntetycznej. To pojęcie narkomanii nie objęło wszystkich stanów, związanych z używaniem środków psychoaktywnych. Dotyczy tylko użycia klasycznych narkotyków. Obecnie w użyciu są takie pojęcia jak: "toksykomania", "farmakomania", "lekozależność". Narkomanię eksperci zdefiniowali jako "stan okresowej lub przewlekłej intoksykacji przynoszącej szkodę osobnikowi i społeczeństwu wywołanej powtarzającym się zażywaniem leku naturalnego lub syntetycznego." Narkomania charakteryzuje się nieodpartą koniecznością lub potrzebą przyjmowania leku i zdobywania go wszelkimi możliwymi drogami, tendencją do zwiększania dawki, psychicznym a niekiedy fizycznym uzależnieniem się od działania leku.

Według obowiązującej w Polsce ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - „narkomania to stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających lub substancji psychotropowych albo środków zastępczych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich.”

Na terenie miasta można korzystać z punktu informacyjno-konsultacyjnego dla osób z problemami narkomanii oraz współuzależnionych. Do dyspozycji czynny jest telefonu zaufania finansowany ze środków Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

	2020	2019	2018
Ilość osób z problemem narkotyków	7	10	6
Ilość osób współuzależnionych	7	6	4
Udzielonych porad telefonicznych	30	15	3

Opracowanie własne dot. punktu informacyjno-konsultacyjnego dla osób z problemem narkomanii

7. Przemoc w rodzinie

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, pod pojęciem przemocy należy rozumieć jednorazowe lub powtarzające się umyślnie działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny i innych osób wspólnie zamieszkujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie może przyjmować następujące formy:

- 1) przemoc fizyczna – najbardziej widoczna, pozostawiająca ślady na ciele,
- 2) przemoc psychiczna – sprawca domaga się pełnego posłuszeństwa we wszystkich obszarach funkcjonowania ofiary,
- 3) przemoc seksualna – zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych, jest to najbardziej wstydliva forma przemocy, o której najtrudniej rozmawiać zarówno ofiarom jak i osobom zobowiązanym do pomocy,
- 4) zaniedbanie – niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych, narażanie na głód, brak opieki, obojętność, pozostawianie w niewłaściwych warunkach lokalowych, bytowych, chłód emocjonalny,
- 5) przemoc materialna/ekonomiczna – odmawianie, ograniczanie dostępu do wspólnych finansów, odbieranie zarobionych pieniędzy, ograniczanie podjęcia pracy, okradanie, niszczenie wartościowych przedmiotów itp.

Rok	2020	2019	2018
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu przemocy	6	5	6
Liczba osób w rodzinach	33	20	27

Opracowanie własne

Przemoc w rodzinie ma swoje cykle i pewną dynamikę. Nie jest czymś jednorazowym, często ma długofalową historię. Realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z 29 lipca 2005 r. spoczywa na organach administracji rządowej i samorządowej. Działania w tym zakresie podejmują również organy ścigania i sprawiedliwości. Ustawa daje możliwość pomocy rodzinom ze strony organizacji pozarządowych, kościoła i związków wyznaniowych.

Zespół Interdyscyplinarny działa na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”. Może być wszczęta bez zgody osób zaangażowanych w sytuacji przemocy, w tym bez zgody osoby pokrzywdzonej. Jej celem jest zatrzymanie przemocy w rodzinie i uruchomienie zmian zachowań pod kątem zapewnienia bezpieczeństwa i przywrócenia godności osobom słabszym, narażonym na skrzywdzenie. Zespół tworzy grupy robocze, które pracują na rzecz konkretnej rodziny. Grupa składa się z przedstawicieli służb i specjalistów. Udziela się ofiarom przemocy pomocy w zakresie poradnictwa psychologicznego, nieopłatnej pomocy prawnej, poradnictwa medycznego oraz pracy socjalnej. Chętni uczestniczą w grupie wsparcia. Prowadzono telefon zaufania z problem przemocy oraz propagowano telefon zaufania „Niebieska Linia”.

	2020	2019	2018
Ilość wszczętych procedur Niebieskich Kart	19	27	13
liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	4
Liczba osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego	67	98	97
Liczba rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego	19	34	26
Liczba posiedzeń Grup Roboczych	35	48	12
Liczba zawiadomień do prokuratury	3	1	2
Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie poradnictwa	15	12	26

Opracowanie własne dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Biorąc pod uwagę jedynie dane statystyczne nie mamy pełnego obrazu zjawiska przemocy w rodzinach. Niewątpliwie częściej dochodzi do przemocy niż jest to zgłaszane. Rodzina wstydy się ujawnić, że taki problem w rodzinie występuje.

8. Pozostałe problemy społeczne występujące w gminie

Problemy dzieci i młodzieży

Bardzo ważna w życiu człowieka, a przede wszystkim w życiu dziecka jest rodzina, która prawidłowo funkcjonuje i zaspakaja jego potrzeby materialne i psychiczne.

W okresie przedszkolnym i wczesnoszkolnym duże znaczenie ma zaspokojenie, oprócz potrzeby materialnej, potrzeby bezpieczeństwa. Klimat pogody, spokoju, życzliwości i poszanowania godności osobistej w rodzinie, to podstawowy warunek dla normalnego rozwoju psychicznego dziecka. Kłótnie, bijatyki, alkoholizm wywołują u nich silne reakcje lękowe co sprzyja powstawaniu coraz powszechniejszych u dzieci nerwic. Grupa rówieśnicza

staje się miejscem, gdzie można podzielić się swoimi emocjami, tajemnicami, nadziejami i problemami. Pomaga w znalezieniu własnej tożsamości, ponieważ daje gotowe wzorce zachowania. Ostatnio, coraz częściej obserwujemy niewłaściwe zachowania dzieci i młodzieży. Agresja, przemoc, wulgaryzmy, wandalizm, wagary, alkohol, papierosy, narkotyki to najczęściej spotykane zjawiska. Obserwujemy również takie zaburzenia psychiczne jak: depresja młodzieńcza, zaburzenia jedzenia, zburzenia zachowania. Depresja przejawia się apatią, zmęczeniem, trudnościami w koncentracji uwagi, niepokojem, zmiennością nastroju, autodestrukcyjnymi zaburzeniami zachowania, brakiem sukcesów w nauce, lękiem przed przyszłością, objawami somatycznymi (ból głowy, brzucha, duszności). W subiektywnym przeżywaniu młodych osób obserwujemy zmęczenie, uczucie nudy, poczucie bycia niekochanym, poczucie izolacji, bezwartościowości, bezsensu życia, pojawia się poczucie krzywdy pomieszaną z poczuciem winy wobec rodziców. Mówiąc o problemach dzieci i młodzieży, oprócz problemów wychowawczych, nie sposób nie zauważyć problemów dydaktycznych. Coraz częściej i coraz liczniejsza grupa uczniów osiąga niezadawalające wyniki w nauce. Wiąże się to z brakiem motywacji do nauki, niechęcią i lenistwem, brakiem perspektyw na dobrą pracę, spadkiem ambicji. Inna grupa uczniów osiągająca słabe wyniki w nauce, to uczniowie o niskich możliwościach intelektualnych, uczniowie o specjalnych potrzebach psychologiczno-pedagogicznych, upośledzeni umysłowo. Diagnozując i analizując problemy dzieci i młodzieży, zawsze należy szukać ich przyczyn. Jest ich bardzo wiele i są złożone. Najprościej można je podzielić na: czynniki ekonomiczno-społeczne i czynniki biologiczno-psychologiczne. Duży wpływ na powstawanie omawianych problemów mają media, internet, telefon, gry komputerowe, grupa rówieśnicza, środowisko, brak prawidłowej organizacji i sposób spędzania czasu wolnego. Przykład rodziców, dostarczanie prawidłowych wzorców postępowania i zachowania, odpowiednie postawy rodzicielskie, style wychowania, praca wychowawcza, dydaktyczna szkoły powoduje zminimalizowanie i ograniczenie skutków problemów wśród dzieci i młodzieży.

Na terenie gminy dzieci i młodzież mają zapewniony dostęp do szkolnictwa podstawowego i ponadpodstawowego, jak również dostęp do bazy rekreacyjno-sportowej (obiekty sportowe znajdują się przy szkołach, a także poza obiektami – orlik i place zabaw, siłownie zewnętrzne). Ważnym ogniwem systemu edukacji są zajęcia pozalekcyjne z uczniami, które pełnią funkcje sprawowania opieki wychowawczej i częściowo dydaktycznej, głównie w odniesieniu do uczniów, którzy pozbawieni są właściwej opieki wychowawczej poza lekcjami. Właściwa organizacja czasu wolnego sprzyja procesowi wychowania i socjalizacji. Czas wolny dzieci i młodzieży to okres dnia, który pozostaje im po wypełnieniu obowiązków szkolnych, domowych, czynności organizacyjno-porządkowych związanych z zachowaniem zdrowia i higieny, czas, w którym może ono według swojego upodobania wypoczywać, bawić się, zaspakajając potrzeby wynikające z własnych zainteresowań. Najczęściej dzieci i młodzież czas wolny spędzają przed komputerem, telewizorem, z telefonem. Wycieczki, kino, teatr, basen, siłownia to jedno z form spędzania czasu wolnego, wymagające jednak nakładów finansowych.

Nieprawidłowe sposoby spędzania czasu wolnego prowadzą do poważnych problemów wychowawczych i uzależnień. Z pomocą przychodzi Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, który organizuje zajęcia m. in plenerowe, koncerty muzyczne, przeglądy, festiwale, kulinarne.

W szkołach funkcjonują świetlice środowiskowe w SP Łasin, SP Wydrzno, SP Zawda oraz SP Szonowo, w których dzieci objęte są profilaktyką środowiskową. W przedszkolu miejskim oraz w szkołach realizowany był program przyjaciele Zippiego, który wyposażył dzieci w podstawowe kompetencje społeczno – emocjonalne, a tym samym pomagają radzić sobie w sytuacjach trudnych, a w przyszłości pozwolą im dobrze funkcjonować w relacjach z innymi i unikać zachowań ryzykownych.

Prowadzone w szkołach były działania profilaktyczne z zakresu narkomanii tj. program profilaktyczno-wychowawczy, zajęcia warsztatowe. Prowadzone było poradnictwo indywidualne konsultanta ds. uzależnień, dyżur pełnił psycholog dla chętnych. Realizowany był program profilaktyczny prowadzony przez specjalistę ds. uzależnień.

Z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych prowadzono programy profilaktyczne oraz działalność informacyjną i edukacyjną. Prowadzono programy profilaktyczne w środowiskach wiejskich, imprezy sportowo-integracyjne dla dzieci i młodzieży promujące zdrowy styl życia. Wraz z Biblioteką zorganizowano program profilaktyczny w czasie ferii zimowych. Odbyły się zajęcia psychoedukacyjne z psychologiem. W szkołach z terenu miasta i gminy zorganizowano spotkania profilaktyczne. Zorganizowano kolonie sportowo- rekreacyjne z profilaktyką uzależnień dla dzieci i młodzieży oraz bezpłatne kolonie organizowane przez Kujawsko-Pomorskiego Kuratora Oświaty w Bydgoszczy.

W Bibliotece Publicznej realizowane są również zajęcia dla dzieci i młodzieży rozwijające zainteresowania, kształtujące prawidłowe postawy, wzorce. Organizowane są spotkania dyskusyjne, prelekcje, odczyty.

Problemy ludzi starszych

Starość to słowo, które wzbudza w człowieku lęk, niepokój i nie da się przewidzieć jak będzie wyglądać dla każdego z nas. Jest ona naturalnym etapem życia, a zarazem kontynuacją każdego z wcześniejszych etapów. Starzenie się jest definiowane, jako naturalne, nieodwracalne, nasilające się zmiany metabolizmu i właściwości fizykochemicznych komórek, prowadzące do upośledzenia samoregulacji i regeneracji organizmu oraz zmian morfologicznych i czynnościowych jego tkanek i narządów. Z wiekiem czynności, które wcześniej nie przysparzały problemu stają się trudne, o ile w ogóle możliwe do wykonania.

Starzenie się ludzi jest zjawiskiem uniwersalnym–ludzie starzeją się i starzeją zawsze i wszędzie. Jednak w ostatnich kilkudziesięciu latach intensywność tego zjawiska znacznie wzrosła, co przy jednoczesnym spadku przyrostu naturalnego sprawia, że odsetek seniorów w społeczeństwie szybko rośnie. Jest to skutek wydłużania się trwania ludzkiego życia, postępu cywilizacyjnego i poprawy jakości życia. Poniżej znajduje się zestawienie dot. ilości seniorów w poszczególnych latach.

ROK	2020	2019	2018
Kobiety 60 +	1030	1077	1054
Mężczyźni 65+	517	562	530

Populacja gminy w l. 2020-2018, opracowanie własne

Wyzwania wynikające z procesu starzenia się społeczeństwa wymagają podjęcia wielokierunkowych działań, których celem głównym jest zapewnienie godnego starzenia się poprzez poprawę jakości i poziomu życia osób starszych. Ważnym czynnikiem przyczyniającym się do poprawy jakości życia osób starszych jest ich aktywność. Wiele osób jest przekonana, iż w wieku starczym ich aktywność życiowa znacznie się zmniejszy. Wbrew panującej opinii wcale nie musi być tak. Będąc nawet w podeszłym wieku można utrzymywać cały czas taką samą aktywność, jednak w innych dziedzinach życia niż to było wcześniej. Niektórzy ludzie starsi będący na emeryturze starają się znaleźć jakiegokolwiek zajęcia dla siebie pracują zarobkowo. Często bywa tak, że poprzez swoją aktywność i kontakt z innymi osobami, ludzie starsi chcą przekazać następnemu pokoleniu swoją wiedzę, doświadczenie życiowe, umiejętności, czyli wszystko to, co wydaje im się cenne. Dzięki zorganizowanym działaniom w zakresie osób starszych tj. Kluby Senior +(Łasin i Stare Błonowo) oraz przez Stowarzyszenie „Złotą jesień“ osoby starsze mogły rozwijać swoje zainteresowania, podtrzymywały ze sobą więzi społeczne i komunikację międzyludzką oraz podnosiły swoją

sprawność fizyczną poprzez udział w zajęciach sportowych. W Klubach Senior + jest 40 seniorów (30 i 10). Kolejny tworzony jest w Jakubkowie dla 8 osób. Przykładem dobrych praktyk na rzecz osób starszych w Mieście i Gminie Łasin były: bezpłatne zajęcia sportowe dla seniorów, bezpłatne korzystanie z pomieszczeń na spotkania, imprezy okolicznościowe, dofinansowany transport na wyjazdy kulturalne, integracyjne, bezpłatna pomoc prawna, przekazanie nieodpłatnie pietra budynku gminnego na działalność seniorów, remont i wyposażenie oraz możliwość korzystania z oferty edukacyjnej Domu Kultury w Łasinie i Biblioteki Publicznej w Łasinie oraz działalność Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Organizacje pozarządowe mogą ubiegać się o wsparcie w ramach otwartego konkursu na organizację imprez kulturalnych dla seniorów z Miasta i Gminy Łasin.

Możliwości zaspokajania materialnych potrzeb osób starszych zależą od dochodów. Każda z osób starszych posiada wypracowany większy lub mniejszy dochód lub też po uzyskaniu wieku emerytalnego, zasiłek stały z tut. ośrodka. Dodatkowo osoby starsze posiadające orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu znacznym lub umiarkowanym korzystają z różnych dodatków w różnej wysokości tj. zasiłek lub dodatek pielęgnacyjny, dodatek kombatancki, dodatek mieszkaniowy, dodatek energetyczny.

We współpracy z PCK w Grudziądzu w ramach projektu „Pogodna jesień” z terenu Miasta i Gminy Łasin objętych zostało wsparciem 10 osób niesamodzielnych po 60 roku życia w formie usług opiekuńczych. Inną formą pomocy społecznej jaką realizuje tut. Ośrodek jest umieszczenie osób najbardziej potrzebujących w Domach Pomocy Społecznej. Zgodnie z ustawą, osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia osoby kierowanej, chyba że okoliczności sprawy wskazują inaczej, po uzyskaniu zgody tej osoby lub jej przedstawiciela ustawowego na umieszczenie w domu pomocy społecznej. W 2020r. specjalistycznymi usługami opiekuńczymi objęto 3 osoby z zaburzeniami psychicznymi oraz usługami opiekuńczymi objęto 7 osób.

MGOPS brał udział w różnych projektach skierowanych do osób niepełnosprawnych tj. Program „Opieka wytchnieniowa” w ramach Funduszu Solidarnościowego, którego celem było wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz orzeczeniami równoważnymi poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej w formie pobytu dziennego (2019 i 2020). W ramach programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” sfinansowano usługę asystenta mającą na celu pomoc pełnoletnim osobom niepełnosprawnym ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności w funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Bezdomność

Bezdomny jest osoba nie zamieszkująca „w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych i nigdzie nie zameldowana na pobyt stały w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osoba niezamieszkującą razem w lokalu mieszkalnym i zameldowana na pobyt stały w lokalu, w którym nie możliwości zamieszkania”. Najczęściej przyczyną bezdomności może być rozpad rodziny, eksmisja, brak stałej pracy zarobkowej, stałego dochodu, patologie, w tym przemoc w rodzinie, nietolerancja, nałogi, osiągnięcie pełnoletniości w domu dziecka. Na terenie naszej gminy nie istnieją instytucje świadczące usługi dla osób bezdomnych jak schroniska, domy dla bezdomnych, noclegownie, lokale socjalne. Jednak osoby chore, niepełnosprawne korzystają jak i mają możliwość skorzystania z pomocy tut. Ośrodka. W 2019 roku była 1 osoba bezdomna na terenie miasta i gminy.

W 2020 r. zawarto umowę z Brodnickim Centrum Caritas – Schronisko dla Osób Bezdomnych - na udzielenie schronienia dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji rodzinnej i materialnej warunkującej skorzystanie ze schronienia.

Rok	Ilość
2020	1
2019	1
2018	1

Opracowanie własne

9. Podsumowanie części diagnostyczno-analitycznej

W ostatnich latach najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie były: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo oraz niepełnosprawność. Wzrastająca populacja osób starszych jest tendencją krajową i europejską starzejącego się społeczeństwa. Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym wpływa na zapotrzebowanie na określone świadczenia zdrowotne i pielęgnacyjne. Proces starzenia się społeczeństwa gminy może również przyczynić się do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych. Starsze grupy wiekowe są bowiem bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności. Biorąc pod uwagę skalę niepełnosprawności w gminie, a szerzej sytuację osób nią dotkniętych, należałoby nadal podejmować działania, które z jednej strony będą łagodziły skutki niepełnosprawności, np. poprzez systematyczne likwidowanie barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się, a z drugiej strony ułatwiały, poprzez rehabilitację, powrót (przynajmniej części osób niepełnosprawnych) na rynek pracy. Skuteczne działania na rzecz osób starszych i osób niepełnosprawnych wiążą się z koniecznością oferowania wsparcia typu: opieka wytchnieniowa, usługi opiekuńcze specjalistyczne, usługi opiekuńcze, zapewnienie dziennego i całodobowego pobytu np. w Ośrodkach Wsparcia lub Domach Pomocy Społecznej. Kolejnym problemem, na który należy położyć nacisk to bezradność w sprawach opiekuńczych wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Problemami, które odciskają piętno na kondycji mieszkańców są również uzależnienia i przemoc w rodzinie. W Łasinie istnieje Punkt Konsultacyjny, w którym można uzyskać pomoc. Działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i współuzależnienia planowane są każdego roku w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Działania dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są w oparciu o Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, który między innymi koordynuje Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Istotą efektywności funkcjonowania systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej jest realizacja działań w zakresie, formie i stopniu dostosowanym do potrzeb rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, rodzin zastępczych oraz wychowanków pieczy zastępczej. Szczegółowy zakres działań na rzecz dziecka i rodziny został ujęty w Programie Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Łasin.

ROZDZIAŁ IV - INDETYFIKACJA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH I ICH ZMIANA W PRZYSZŁOŚCI

W trakcie postępowania diagnostycznego jednym z najważniejszych elementów jest identyfikacja problemów społecznych, która ma na celu ukazanie zasadniczych kwestii dotyczących lokalną społeczność, a w dalszej kolejności określać ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Identyfikacji problemów dokonano na podstawie analizy zebranych danych. Sumując uzyskane informacje i nakładając wyniki diagnozy na zakres możliwości kompetencyjnych samorządu możemy wskazać najważniejsze obszary problemowe, których rozwiązanie powinno stać się przedmiotem działań samorządu lokalnego.

Główne problemy z jakimi borykają się mieszkańcy gminy to niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, ubóstwo i uzależnienia. Problemy te nie występują w izolacji od siebie, ale zachodzi między nimi związek przyczynowo skutkowy (np. niepełnosprawność bądź długotrwała/ ciężka choroba wywołuje ubóstwo często prowadząc do zagrożeń uzależnienia) i są one konsekwencjami zakłóceń życia zbiorowego.

Powyższe problemy społeczne cechują się znaczną dynamiką, która jest związana z sytuacją społeczno-ekonomiczną zarówno gminy jak i kraju. Głównymi problemami jakie udało się zidentyfikować są:

- 1) Niska aktywność zawodowa i zależność od pomocy społecznej. Problem spowodowany niezaradnością życiową, brakiem wiary we własne siły i niezauważaniem szans na zmianę, co sprzyja niskiemu poczuciu własnej wartości, lęku przed zmianą i skutkuje brakiem motywacji. Brak perspektyw życiowych przekłada się na skłonność do uzależnień i problemów w rodzinie.
- 2) Mała aktywność i izolacja społeczna części mieszkańców, głównie osób niepełnosprawnych i starszych, która wynika z ograniczeń spowodowanych niepełnosprawnością wieku starszego bądź jest skutkiem chorób lub biologicznych wad rozwojowych. Problemy te pogłębiają ograniczone możliwości finansowe osób starszych i niepełnosprawnych a także ograniczony dostęp do służby zdrowia, przyczyną jest również brak organizacji, wolontariatu zajmujących się pomocą w aktywnym uczestnictwie osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.
- 3) Problemy opiekuńczo-wychowawcze rodziny w kryzysie o różnym natężeniu prowadzą do dezorganizacji jej struktury lub niewypełniania funkcji (głównie emocjonalnych i wychowawczych). Kiedy podstawowe warunki, od których zależy prawidłowy rozwój człowieka, zostają zaburzone, zakłócony zostaje jego normalny tok rozwoju psychicznego i społecznego, wówczas rodzina, nie pełni swych podstawowych funkcji wobec dziecka, nie zaspokajając jego potrzeb psychicznych i społecznych, co wpływa na rozwój jego osobowości i rzutuje na przyszłość.
- 4) Działania podejmowane przez instytucje pomocowe mające na celu redukcję negatywnych zjawisk życia społecznego, mimo znacznych środków finansowych przeznaczanych na ich realizację, często nie przynoszą oczekiwanych rezultatów. Wynikać to może z braku współpracy między poszczególnymi jednostkami i instytucjami zajmującymi się działaniami pomocowymi i organizacjami pozarządowymi. Dlatego konieczne wydaje się podjęcie działań na rzecz poniesienia poziomu ich skuteczności.

ROZDZIAŁ V - ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Instytucją oferującą pomoc i wsparcie na terenie gminy jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łasinie. Placówka realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, innych ustaw oraz koordynuje rozwiązywanie problemów społecznych w gminie. Oferta jednostki skierowana jest do mieszkańców gminy, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej

ROZDZIAŁ VI - ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest podstawowym narzędziem do oceny planowanego przedsięwzięcia. Dzięki niej rozpoznajemy mocne i słabe strony sfery społecznej, ale również wychycimy szanse i zagrożenia płynące z otoczenia. Pozwoli nam to nie tylko usprawnić działania, ale także kreować efektywną strategię. Opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego.

- mocna strony – to wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- słabe strony – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- szanse – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- zagrożenia – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Dobrze zdiagnozowane problemy społeczne na poziomie gminnym Realizacja programów i projektów kierowanych do osób starszych, chorych, niepełnosprawnych, w tym kluby Senior + Zapewnienie dostępu do świadczeń pomocy społecznej oraz usług opiekuńczych na terenie gminy Aktywne działania organizacji pozarządowych, Dobrze funkcjonujący Środowiskowy Dom Samopomocy, Kluby Senior + Udział organizacji pozarządowych w realizacji zadań publicznych zleczanych przez Gminę, Dobrze funkcjonujące szkoły na terenie gminy Działalność Biblioteki Miejskiej i Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury	Malejąca liczba mieszkańców Dynamiczny proces starzenia się społeczności gminy, Dziedziczenie ubóstwa i niezaradności Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej Rosnąca postawa roszczeniowa wobec instytucji pomocowych Mała mobilność osób bezrobotnych Niskie świadczenia emerytalno-rentowe Słaba dostępność komunikacyjna Gminy np. brak połączeń komunikacyjnych w gminie oraz poza nią Niewystarczające dostosowanie budynków użyteczności publicznej dla potrzeb osób niepełnosprawnych – bariery architektoniczne Brak odpowiedniej ilości dostępnych specjalistów dzieci, młodzieży, dorosłych Niewystarczające możliwości zapewnienia opieki dzieciom w okresie wolnym od nauki
SZANSE	ZAGROŻENIA
Polityka państwa zmierzająca do poprawy jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych Możliwość pozyskania funduszy zewnętrznych Rosnąca liczba programów na rzecz osób	Postępujący proces starzenia się społeczeństwa Bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów, niechęć ludzi do zmiany sytuacji Wzrastająca liczba rodzin z

starszych i niepełnosprawnych Wzmacnianie polityki prorodzinnej Realizacja programów oferowanych przez PUP w Grudziądzu na rzecz osób bezrobotnych z terenu miasta i gminy Rosnąca rola inicjatyw organizacji pozarządowych	dysfunkcjami Zjawisko przemocy w rodzinie Zjawisko uzależnienia od alkoholu Słabo rozwinięta sieć poradnictwa specjalistycznego Starzejące się społeczeństwo Delegowanie coraz większej liczby zadań władzom lokalnym przy jednoczesnym braku zapewnienia adekwatnego finansowania Utrzymujące się zjawisko migracji zarobkowej młodych ludzi Niski poziom świadczenia opieki zdrowotnej Niskie świadczenia emerytalno- rentowe, których wysokość nie pozwala zabezpieczyć podstawowych potrze osób starszych, szczególnie samotnych
---	---

Wymieniony katalog nie wyczerpuje wszystkich istniejących możliwości, wskazuje jedynie najważniejsze obszary, które należy wziąć pod uwagę i które mogą mieć istotny wpływ na planowanie i realizację celów strategicznych.

ROZDZIAŁ VII - CZĘŚĆ PROGRAMOWA

MISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1. Wizja rozwoju i misja strategii

Misja wskazuje naczelny cel polityki społecznej, wokół którego powinny koncentrować się działania lokalnych instytucji, środowisk i organizacji społecznych. Misja to inaczej przesłanie będące podstawą podtrzymywania istniejących i tworzenia nowych, silnych więzi społecznych pomiędzy mieszkańcami gminy oraz różnymi reprezentantami oraz ich reprezentantami.

Priorytet to dążenie do zapewnienia mieszkańcom jak najwyższego poziomu życia i stworzenie im warunków do wszechstronnego rozwoju. W oparciu o przeprowadzoną diagnozę i analizę SWOT założono, że najbliższy okres wprowadzenia zmian społecznych na terenie Miasta i Gminy Łasin może zaowocować ograniczeniem skutków zidentyfikowanych problemów i niekorzystnych zjawisk społecznych oraz poprawę jakości życia mieszkańców.

Prognozuje się, że cele strategiczne zostaną osiągnięte, a działania w najwyższym stopniu zaktywizują i zachęcą mieszkańców do udziału w samodzielnym rozwiązywaniu pojawiających się problemów. Wdrożenie Strategii spowoduje:

- 1) zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego najuboższych mieszkańców Miasta i Gminy Łasin,
- 2) utrzymanie odpowiedniego poziomu życia mieszkańców, umożliwiającego zaspokojenie najpilniejszych potrzeb, w tym rozwojowych dzieci i młodzieży,
- 3) zwiększenie dostępu do usług pielęgnacyjnych i opiekuńczych najstarszej grupy mieszkańców, osobom niepełnosprawnym, chorym,
- 4) wsparcie osób chorych i niepełnosprawnych w rozwiązywaniu problemów związanych z leczeniem i rehabilitacją poprzez zapewnienie właściwych warunków do życia w rodzinie i środowisku,
- 5) likwidacja barier osobom niepełnosprawnym w codziennym funkcjonowaniu,
- 6) wzmocnienie pozycji rodziny w społeczności lokalnej,
- 7) umożliwienie dzieciom wychowywania się w rodzinach biologicznych, w dogodnych warunkach dla rozwoju i przygotowania do dorosłości,
- 8) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz wszelkim uzależnieniom poprzez edukację mieszkańców, działania informacyjne i profilaktyczne.

Osiągnięcie prognozowanych rezultatów będzie możliwe przy zaangażowaniu samorządu, instytucji publicznych, podmiotów społecznych i gospodarczych. Prognozowane zmiany powinny sprzyjać włączeniu społecznemu, umożliwiać integrację społeczną, zapobiegać wykluczeniu i marginalizacji oraz spowodować poprawę jakości życia mieszkańców.

Źródłem finansowania będą środki własne, z budżetu państwa, pozyskane ze źródeł zewnętrznych. Poniżej omówione są cele strategii na kolejne lata.

ROZDZIAŁ VIII – CELE, MONITORING, EWALUACJA, WSKAŹNIKI

Cele strategii polityki społecznej w Mieście i Gminie Łasin

Lp.	Cel 1: Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom gminy nie posiadających dochodów własnych lub o dochodach niewystarczających na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych	Wskaźniki
1.	Przyznawanie świadczeń finansowych – zgodnie z potrzebami	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej Liczba osób objętych pomocą Liczba rodzin objętych pomocą Liczba wydanych decyzji przyznających pomoc materialną o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Miasta i Gminy Łasin Liczba uczniów objętych stypendium Liczba wypłaconych zasiłków szkolnych Liczba wypłaconych zasiłków rodzinnych
2.	Organizacja i zapewnienie dożywiania	Liczba dzieci objętych dożywianiem w szkole Liczba osób dorosłych objętych dożywianiem
3.	Udzielanie pomocy rzeczowej i w naturze	Liczba osób korzystających z pomocy
4.	Prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych	Liczba osób skierowanych do mieszkań chronionych
4.	Realizacja Gminnego Programu Wsparcia Rodziny	Liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej objęta pracą socjalną Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego 500 + Liczba rodzin korzystająca ze świadczeń rodzinnych Liczba rodzin korzystająca z funduszu alimentacyjnego Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego Liczba rodzin korzystająca z dodatku energetycznego Liczba dzieci korzystająca z zorganizowanych form wypoczynku letniego Liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny Ilość form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży

Lp.	Cel 2: Przeciwdziałanie bezrobociu mieszkańców poprzez pracę socjalną nakierowaną na aktywizację społeczno-zawodową	Wskaźniki
1.	Działania polegające na udzielaniu świadczeń pieniężnych z tytułu bezrobocia	Ilość osób, którym przyznano decyzją świadczenia z powodu bezrobocia Liczba świadczeń przyznana z powodu bezrobocia Liczba rodzin, którym przyznano zasiłek z powodu bezrobocia
2.	Inicjowanie prac społecznie użytecznych na terenie miasta i gminy	Ilość osób skierowanych do PSU
3.	Tworzenie zamkniętego rynku pracy tj. organizacja robot publicznych, współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy	Ilość osób skierowanych do robót publicznych Ilość osób skierowanych na staż

Lp.	Cel 3: Działania zmierzające do przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Wskaźniki
1.	Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie	Liczba rodzin dotkniętych przemocą
2.	Prowadzenie działań określonych procedurą „Niebieskiej karty”	Liczba osób objętych procedurą Niebieskiej Karty Liczba rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa psychologicznego Liczba osób objętych w formie pomocy prawnej Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa socjalnego Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictw medycznego Liczba osób uczestniczących w grupie wsparcia Liczba udzielonych porad telefonicznych ds. przemocy w rodzinie
3.	Podnoszenie kompetencji przedstawicieli służb i instytucji do udzielania pomocy ofiarom przemocy oraz podejmujących interwencji wobec sprawców poprzez organizację szkoleń	Liczba szkoleń Liczba osób uczestniczących w szkoleniach
4.	Szeroko rozumiana działalność informacyjno-edukacyjna o problemie przemocy w rodzinie poprzez media, szkoły, konferencje, kampanie i tp.	Liczba osób objęta programami profilaktycznymi Liczba przeprowadzonych warsztatów, spotkań, szkoleń

Lp.	Cel 4: Działania zmierzające do	Wskaźniki
------------	--	------------------

	rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami	
1.	Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii	Liczba rodzin dotkniętych problemem alkoholowym Liczba osób dotkniętych problemem alkoholowym Liczba rodzin dotkniętych problemem narkomanii Liczba osób dotkniętych problemem narkomanii
2.	Zwiększenie dostępności i pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych	Liczba osób korzystających z Punktu informacyjno-konsultacyjnego ds. uzależnień i przemocy Liczba skierowanych osób na leczenie odwykowe osób uzależnionych Liczba osób korzystająca z grupą AA „Pierwszy Krok” Ilość udzielonych porad telefonicznych dla osób uzależnionych i ich rodzin Liczba udzielonych porad telefonicznych dot. problemu narkomanii
3	Propagowanie wiedzy na temat uzależnień i metod leczenia poprzez realizację programów	Ilość zrealizowanych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży dot. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych Ilość zorganizowanych programów profilaktycznych dla osób dorosłych dot. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych Ilość zorganizowanych programów z organizacjami pozarządowymi dot. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych Liczba programów profilaktycznych z zakresu problematyki narkomanii
4	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	Liczba zrealizowanych programów Ilość osób korzystająca z dyżurów psychologa dla rodzin Ilość godzin zrealizowanych godzin przez psychologa
5	Wspomaganie działalności instytucji, osób fizycznych, organizacji służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych	Liczba osób objęta programami profilaktycznymi Ilość zorganizowanych posiedzeń MGKRPA Ilość osób objętych rozmowami interwencyjno-motywowującymi Ilość szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych Ilość szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Lp.	Cel 5: Działania zamierzające do integracji społecznej osób starszych i niepełnosprawnych	Wskaźniki
1.	Zapewnienie dostępu do zróżnicowanych usług społecznych osobom chorym, niepełnosprawnym i wchodzącym w wiek senioralny(usługi opiekuńcze, dzienne formy wsparcia, kierowanie do dps, wspieranie różnych form aktywności)	Liczba osób objęta wsparciem Liczba rodzin objętych wsparciem Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały Liczba osób w rodzinach, którym przyznano zasiłek stały Liczba osób skierowana miejsc w ŚDS Liczba funkcjonujących Klubów Senior + Liczba osób objęta usługami opiekuńczymi Liczba osób objęta specjalistycznymi usługami opiekuńczymi Liczba mieszkań chronionych Liczba osób skierowana do mieszkań chronionych Liczba zrealizowanych programów skierowanych do osób niepełnosprawnych Liczba osób niepełnosprawnych biorących udział w programach Liczba wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych na rzecz integracji osób starszych Liczba dzieci niepełnosprawnych w przedszkolach o potrzebie kształcenia specjalnego
2	Wsparcie opiekunów osób starszych i niepełnosprawnych w sprawowaniu przez nich opieki	Liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych Liczba wypłaconych świadczeń pielęgnacyjnych Liczba wypłaconych zasiłków opiekuńczych liczba wypłaconych zasiłków dla opiekunów

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegać będzie na ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych kwestii społecznych.

Podstawowym celem wyżej wymienionych działań będzie dostarczenie samorządowi gminy praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji dotyczących przedsięwzięć planowanych do realizacji w danym roku budżetowym. Wdrażanie strategii monitorowane będzie na bieżąco przez realizatorów merytorycznych poszczególnych zadań. Informacja nt. realizacji strategii oraz osiągniętych efektów przygotowywana będzie przez Ośrodek Pomocy Społecznej w formie informacji. W ocenie wdrażanych działań wykorzystane będą wskaźniki przedstawione przy poszczególnych kierunkach działań.

ROZDZIAŁ IX – SPOSÓB REALIZACJI STRATEGII

Warunkiem realizacji, skuteczności i efektywności Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie zabezpieczenie przez gminę zasobów umożliwiających budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań.

Programy, w zależności od charakteru danego projektu, będą realizowane w różnych okresach: od kilku miesięcy, poprzez roczne aż do kierunkowych - kilkuletnich. Projekty będą realizowane w ramach własnych zasobów samorządu przy partnerskim udziale organizacji pozarządowych oraz instytucji i podmiotów zewnętrznych.

Przewiduje się, że źródłami finansowania działań będą środki własne gminy, pozyskane środki zewnętrzne krajowe i europejskie. Środki finansowe na realizację zapisów strategicznych zawarte są w budżecie Miasta i gminy Łasin. Ich wysokość corocznie ustala Rada Gminy na podstawie projektu budżetu przedłożonego przez Burmistrza Miasta i Gminy. Przyjąć należy, że wysokość środków będzie zmieniała się w zależności od nasilania się zdiagnozowanych potrzeb społecznych.

ROZDZIAŁ X - ZAKOŃCZENIE

Rozwiązywanie problemów społecznych powinno być elementem zintegrowanego systemu i mieć charakter partnerski w stosunku do administracji, szczególnie na poziomie lokalnym. Instytucja jaką jest Ośrodek Pomocy Społecznej jest aktywnie zaangażowana w rozwiązywanie problemów społecznych na terenie Miasta i Gminy Łasin, współpracuje z różnymi podmiotami z obszaru pomocy społecznej, a często koordynuje działania w tym zakresie. Zadaniem pomocy społecznej, jako instytucji polityki społecznej państwa jest wsparcie osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, z którymi nie są w stanie sobie poradzić.

Odgórnie kształtowana polityka w zakresie pomocy społecznej określa kierunki działania, przygotowuje koncepcje, opracowuje mechanizmy, wskazuje narzędzia, kolejno monitoruje ich wdrażanie. Każda gmina ma swoje specyficzne uwarunkowania. Strategia jest to dokument o charakterze otwartym, dlatego powinna być modyfikowana i dostosowywana w miarę potrzeb, bądź zmieniającej się sytuacji. Poprzez propozycje rozwiązań różnych problemów społecznych zawartych w dokumencie, strategia powinna dotrzeć do najbardziej potrzebujących mieszkańców. Zapisy zawarte w niniejszej strategii realizowane będą odpowiednio do posiadanych środków własnych oraz pozyskanych zewnętrznych.